

Vakatabuya na vakatavako e na nomu motoka



Image courtesy of NZ Transport Agency

Te Whatu Ora
Health New Zealand



Te Kāwanatanga o Aotearoa
New Zealand Government

Vakatabuya na vakatavako e na nomu motoka

Me kua nira ceguva na gone na kubou e veivakaleqai, me tekivu mai na ika 28 ni Noveba 2021 sa vakatabui vakalawa na vakatavako ena loma ni motoka se lori kevaka era tiko kina na gone era se bera ni yabaki 18.

E na vakacacana na nodratou bula na luvemu na vakatavako e na motoka, baleta:

- Ni ratou ceguva kina na kuvu ni tavako ka rawa ni vakavuna e so na mate me vaka na mate ni saresare, vuce ni loma ni daliga, kei na ceno.
- Ni ko ira na gone era veimaliwai kei ira na nodra i tokani, lewe ni vuvale, se wekadra era dau vakatavako, era rawa ni via kana tavako tale ga.

Na kuvu ni tavako e na nomu motoka

- E na sega ni cagina tani taucoko na veika gaga ke dola na i iloilo ni katuba leka.
- E na dede toka na kena tiko ga na veika gaga e na motoka, dina ni sa seyavu na kuvu kei na i boi ni tavako.
- Era sega ni levea rawa na gone na kuvu ni tavako e na motoka.

Veika rawarawa e rawa ni caka me kua kina na vakatavako e na nomu motoka

- Virikotora na lewa – me tabu ni dua e vakatavako e na nomu motoka e na veigauna taucoko.
- Vakasavasavataka na i vuruvuru ni tavako ni nomu motoka.
- Kauta laivi na i vakawaqa ni tavako ni motoka.
- Vakatakila vei ira na tani – biuta na i vakatakilakila ni tabu na vakatavako (Smokefree) e na i iloilo ni katuba leka ni nomu motoka.
- Kerei ratou na lewe ni nomu vuvale kei ira na wekamu me ra tokoni iko; me ra kua ni vakatavako e na nomu motoka.

E veiwaki tu e na kuvu ni tavako na kubou mai na kama ni mua ni i tibi tavako kei na kuvu e uvuca tani ko koya e vakatavako. E tiko kina e sivia e 200 na ka e gaga, ka so vei ira oqori e rawa ni vakavuna na kenisa (cancer).

Mo i vakaraitaki vinaka vei ira na gone e na nomu kua ni vakatavako e matadra e na dua na gauna. E na rawa ni tarova na nodra via kana tavako.

smokefree.org.nz/secondhandsmoke